



**АСВЕЙСКАЯ ТРАГЕДИЯ:
НЕ ЗАБЫЦЬ,
НЕ ДАРАВАЦЬ**



**ТРЫВЕЖ,
ХРАМ СОНЦА
І ЮДОЛЬ**



**3 ПЕРШЫХ
ВУСНАУ**

«БЕЛАРУСЬ У ЭКАНАМІЧНЫМ ПЛАНЕ БУДЗЕ ПРЫРАСТАЦЬ ПРЫМОР'ЕМ»

Рабочы візіт Прэзідэнта Беларусі на Далёкі Усход працягнуўся ва Уладзівастоку

У сталіцы Прыморскага краю беларускі борт нумар адна прыляцеў з Благовешчанска, дзе Аляксандр Лукашанка разам з Уладзімірам Пуціным наведалі касмадром «Усходні». Нашага Прэзідэнта сустракаў каля трапа губернатар Прымор'я Алег Кажамыка, які раней неаднаразова запрашаў беларускага лідара наведаць край.



Спачатку Аляксандр Лукашанка і губернатар Прымор'я правялі перагаворы ва Уладзівастоку. Прэзідэнт адзначыў, што для яго вылаў гонар пабываць на краі «нашай агульнай Айчыны». «Мы заўбеды гаворым: ад Бреста да Уладзівастока. Вось наша агульная Айчына, на якой існуюць сёння дзве незалежныя дзяржавы і дэманструюць магчымасці пабудовы гэтага адзінства», — падкрэсліў Прэзідэнт.

«Не патрэбны нам долары і еўра»

Аляксандр Лукашанка заўважыў, што часам гучалі асяродкі, нібыта Беларусь уключаць у склад Расіі: «Я кажу: мы з Пуціным не настолькі дурныя, каб дзейнічаць старымі метадамі. Мы, жаку, адбудзем такое адзінства дзвюх незалежных дзяржаў, што ў нас будзе вучыцца. Будзе вучыцца і гэтыя перадавальнікі, і гэтак далей».

«Ён нагадаў, што санкцыі перыяд — гэта час магчымасці, і падзяліў сваім бачаннем паддонага эканамічнага цырку. «Можна, я не зусім усведамляю так глыбока гэты перыяд. Можна, нашы меркаванні не супадаюць (у нас эканомікі ўсё ж розныя). Але я рады, што гэтыя санкцыі нам увялі. Нарэшце мы з Расіяй пачалі супрацоўнічаць, і мы павінны былі даўно супрацоўнічаць», — акцэнтаваў увагу Аляксандр Лукашанка.

«Яшчэ і не гэта пакажам»
Аляксандр Лукашанка прапанаваў пераноціць у край камп'ютэры ў прамысловасць, навуцы, тэхніцы, якія мае наша краіна, і развіццё адпаведных напрамкаў у супрацоўніцтве з рэгіёнамі Расіі.

Прэзідэнт адзначыў, што, будучы ва Уладзівастоку, рады магчымасці пабываць на востраве Рускім, расшыце аб развіццё яго ў свой час прымаеся асабіста расійскім лідарам. Ён лічыць, што ў Расіі ёсць значнавыя аб'екты «Пудзінскага перыяду», «Усе мы нешта маем такое, што стварылі падчас сваёй ра-

боты. І вось ён ганарыцца востраве Рускім, і яшчэ мне назаўваў некалькі аб'ектаў. А учора паказаў у Амурскай вобласці чарговы ўнікальны праект (гаворка аб расійскіх рублях. — «З»), якім будзе ганарыцца не толькі Расія. Гэта сусветнага ўзроўню аб'ект. І самі тэхналогіі аналагаў не маюць у свеце ўвогуле», — сказаў Аляксандр Лукашанка.

Адказаўчы на пытанні журналістаў, Прэзідэнт адзначыў, што Беларусь і Расія паказалі Захаду, што такое інтэграцыя ад Бреста да Уладзівастока. «Мы паказалі, яшчэ і не гэта пакажам», — заўважыў ён.

Гаворачы аб супрацоўніцтве з Прымор'ем, Аляксандр Лукашанка падкрэсліў, што Беларусь гатовая ствараць у Прыморскім краі сумесныя прадпрыемствы. «Просты гандаль — гэта зразу-мела: прывізі, прадаў. Мы дамагліся, што павінны рушыць наперад у стварэнні сумесных зборак тут, каб менш валяць турба-суды, а рабіць тое, што трэба, тут», — адзначыў беларускі лідар.

«Галоўнае — не падвесці»

У размове з прадстаўнікамі СМІ Аляксандр Лукашанка расказаў, што марыць пабываць у розных месцах Далёкага Усходу Расіі, асабліва на Сахаліне, на Камічатцы і Чукотцы, на возеры Байкал.

Аляксандр Лукашанка расказаў, што пра беларускі шлях барацьбы з ковідам. Кіраўнік дзяржавы падкрэсліў, што ў Беларусь, змагаючыся з інфекцыяй, выхадзілі з іонючых абста-вінаў магчымасці. Дзе паказаў, што беларускі шлях аказваўся правільным, і ён цяпер запатра-баваў іншымі краінамі, заўважыў Прэзідэнт.

Сяўба-2022

Набесная канцэлярыя пачынае спрыць пасяўной кампаніі: да яравой сяўбы падшылі 87 гаспадарак з дваццаці раёнаў вобласці, акрамя Расоншчыны, дзе на палх даўно сышоў снег, але глеба не можа прагрэцца да патрэбнай тэмпературы. Тым не менш, ва ўсіх гаспадарках выдуча актыўныя вясновыя палывы работы: узорванне, унесенне мінеральных угнаенняў, падкормка азійскіх. Першымі выбарачно сяўбу ранніх яравых культур пачалі ў Докшыцкім, Пастаўскім, Сенненскім і Чашніцкім раёнах.

НА НОВАЕ ЛЕТА, НА БАГАТЫ ЎРАДЖАЙ

У цэлым яравы клім вобласці складе 314 тысяч гектараў, з іх збожжавы і зернебабовы — 135 тысяч, крывацвітых — каля 19 тысяч, кукурузы — 80 тысяч, лёну — 11 тысяч. Увосень пад азійскі збожжавы занялі амаль 235 тысяч гектараў (на 33 тысячы больш, чым пад ураджай 2021 года), пад крывацвітыя — 75 тысяч, значна больш было паднята зялёна (усяго 221 тысяч гектараў), што пакарыць вясновае узорванне глебы.

У аўторак да пасяўной кампаніі святковае далучыўся Віцебскі раён: тут, у полі СУП «Ліпаўцы» правялі абрад «Засеўкі» або свята першай баравы, пры гэтым першыя спробы выхаду тэхнікі былі на два дні раней.

У адзін строй з вопытнымі механізатарамі сталі дванаццаць навучцаў Віцебскага прафесійнальна-тэхнічнага каледжа сельскагаспадарчай вытворчасці. Для іх сёлёнага сяўба — першая на прафесійнальным шляху.

У гаспадарках Падзвінча дапамога будучых выпускнікоў у гарачую пару цэніцца высока. У мінулым сезоне студэнты зараблялі звыш 1300 рублёў. Але галоўная мэта супрацоўніцтва сельскагаспадарчага каледжа і прадпрыемства — далучэнне моладзі да работы на зямлі, стварэнне умоў для замацавання кадараў на малой радзіме, выкарыстанне на практыцы атрыманых ведаў.

У Вясне — настрой вясновы!



У беларускай тапаніміцы назаву населеных пунктаў, якія абазначаюць торы года, не пазначана, хіба толькі прымяненне выключчэнне — вёска Вясна. Невольнікі ў шаснаццаць паўднёвай, вясковы пасялак знаходзіцца ў Круглянскім раёне, недалёка ад райцэнтра. Мне ў гэтым прыйшоў пераканацца, праехаўшы і пагурыўшы з вяснянцамі. Шкада, што адсутнічала шылда-указальнік з такой прыгожай назвай, каб зрабіць красамую адзнаку. Незапланаваная сустрэча адбылася ў пачатку вясковай вуліцы, на аўтобусным прыпынку. Менавіта тут кожную раніцу збіраюцца выхадзіць школьны аўтобус — каб забіраць вучняў і своечасова дастаўляць у гарадскую школу на заняткі. Дарослае насельніцтва ідзе на працу — на ферму. У Вясне працуюць трыццаць чатыры чалавекі, палова з іх — дзеці. А ішчэ ў вёсцы жыве шматдзятная сям'я — у сям'і трактарыста Анатоль МІНЧУКА выхоўваюцца два сыны і дзве дачкі.

Анатоль КІЯШЧУК,
фота аўтара.

Аляксандр ЛУК'ЯНАЎ:

«У МОЛАДЗІ ПАВІНЕН БЫЦЬ УНУТРАНЫ СТРЫЖАНЬ»

Лідар БРСМ — пра гістарычную памяць, дасягненні, якія трэба папулярываваць, і калектывісція каштоўнасці

2 красавіка, у Дзень аднаення народаў Беларусі і Расіі, грамадская аб'яднанне «Беларускі рэспубліканскі саюз моладзі» і Усерасійская грамадская арганізацыя «Маладая гвардыя Адзінай Расіі» заключылі пагадненне аб супрацоўніцтве. Адзін з яго ключавых напрамкаў — захаванне гістарычнай памяці. Менавіта таму візіт расійскіх гасцей распачаўся ў Мінску з усялення кветак да манумента ў гонар Перамогі, а працягнуўся мерапрыемства ўжо ў горадзе над Бугам, у Музеі абароны Брэсцкай крэпасці.

Ва ўмовах глабальнага перадзелу сфер уплыву ў свеце пытанне захавання гістарычнай памяці абазначана надзвычай востра. Гісторыю нельга пералічыць, але спробы такія здзяйсняюцца. Пра тое, што сёння робіць для грамадзянска-патрыятычнага выхавання новага пакалення самая уплывовая ў нашай краіне маладзёжная грамадская арганізацыя, мы гутарым з першым сакратаром ЦК БРСМ Аляксандрам ЛУК'ЯНАВЫМ.



Фота Руслана ПІСЦІКАВА

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Японію запрашаюць уступіць у абаронны альянс ЗША, Вялікабрытанія і Аўстралія

ЗША, Вялікабрытанія і Аўстралія прапаноўваюць Японію ўдзельнічаць у абаронным альянсе AUKUS, паведамляе японская газета Sankei Shimbun.

Па даных газет, Японія атрымала неафіцыйнае запрашэнне ад членаў AUKUS для ўдзелу ў альянсе. ЗША, Вялікабрытанія і Аўстралія зацікаўлены ў тэхналагічных магчымасцях Японіі, у прыватнасці ў распрацоўках пігмерукавой зброі і сродкаў радыяэлектроннай барацьбы. AUKUS спадзяецца выкарыстоўваць тэхналагічны патэнцыял Японіі ў такіх галінах, як кібернетыка, штучны інтэлект і квантавыя тэхналогіі.

Sankei Shimbun адзначае, што ва ўрадзе Японіі існуюць стагнаючыя думкі аб далучэнні да AUKUS, асабліва на фоне росту Кітая. Аднак Японія не гатовая супрацоўнічаць з членамі альянсу ў шэрагу галін, напрыклад такіх, як праект атамных падводных лодаў.

AUKUS — трохбаковы альянс ЗША, Вялікабрытанія і Аўстралія, створаны ў верасні 2021 года.

Independent: харчовыя банкі ў Брытаніі заявілі аб крызісе хатніх гаспадарак

Многія брытанскія хатнія гаспадаркі знаходзяцца на мяжы банкруцтва з-за ўзрослых цен на электраэнергію і прадукты. Пра гэта паведамляе газета Independent са спасылкай на ліст брытанскай «Незалежнай сеткі харчовай дапамогі» на імя прэм'ер-міністра Борыса Джонсана.

Адзначаецца, што група з прадстаўнікоў больш як 550 харчовых банкаў Брытаніі звярнулася з адпаведным папярэджаннем да ўлад краіны.

Па іх словах, яны занепакоены тым, што не змогуць прадухіліць галаданне грамадзян у найбольшай тэдыні і месцы.

Прадстаўнік арганізацыі Second Chance Medway Пені Ківін заявіла выданню, што гэта «найгоршы галечка», якую ёй давялося убачыць за апошнія 30 гадоў. Паводле яе слоў, шэраг харчовых банкаў былі вымушаны змяніць аб'ёмы выдаваемых прадуктаў харчавання, паколькі поспыт перавышае прапанову.

Раней паведамлялася, што ў Вялікабрытаніі прадукты ў сярэднім падаржалі амаль на траціну (30 працэнтаў) з-за пастаяннага росту цен на паліва.

Байдэна падчас выступлення ў Аёве атакавала птушка

На прэзідэнта ЗША Джо Байдэна падчас выступлення ў штаце Аёва нагадаў птушка. Аб гэтым паведамляе газета New York Post.

Адзначаецца, што птушка запэкавала каўнер піжмака амерыканскага лідара. Прэзідэнт, у сваю чаргу, зрабіў выгляд, што не заўважыў таго, што адбылося, або нічога не адчуў.

Як сцвярджае аўтар артыкула, птушка нагадала на Байдэна, калі той расказаў аб расце інфляцыі ў Злучаных Штатах і спецыяльнай ваеннай аперацыі Расіі ва Украіне.

Па даных газет, пасля таго, як прэзідэнт ЗША скончыў сваю прамову, ніхто не сказаў яму аб запэкаваным піжмаку.

Раней паведамлялася, што Байдэна падчас сваёй прамовы ў Варшаве абмявоўся ў назве украінскага горада Марыупалі і назаўважыў «Метраполі».

КОПАТКА

- Сустрэча высокага ўзроўню па ўзагодненні праекта дагавора аб агульным рынку газу ЕАЭС запланавана на 20 красавіка.
- БелАЗ сабраў даследны ўзор 90-тоннага харэнага самазавала з газопаршывым рухавіком.
- ГУУС Мінгарвыканкама: папярэдні чыпер можна атрымаць, не выходзячы з дому.
- Калектыўны стэнд «Белдзяржхарчпрам» на выставе ў В'етнаме аб'яднаў прадукцыю найбуйнейшых вытворцаў кандытарскай, алкагольнай, пиваварнай, цукровай, кансервавай і харчаканцэнтратнай галіны.
- Брэсцкі медкаледж адновіць набор на сястрынскую справу пасля дзятвятага класа.
- Гонкі на пазадарожніках і квадранцыклах правядуць у Кобрынскім раёне.
- Новую залу для заняткаў кібоксінгам і тайландскім боксам адкрылі ў Гродне.
- Анагі амерыканскага белага матыля знойдзены ў 255 населеных пунктах Гомельскай вобласці. Гэты матылек пашкоджае больш за 250 відаў драўняных, кустовых і травяністых раслін. Анагі адзначаюцца ў Гомельскай вобласці з 2019 года.

Жыллё і грошы

ЧЫМ ДАЎЖЭЙШЫ ТЭРМІН КРЭДЫТУ — ТЫМ МЕНШЫ ШТОМЕСЯЧНЫ ПЛАЦЕЖ, АЛЕ АДНАЧАСОВА — БОЛЬШАЯ СУМА ПЕРАПЛАТЫ

Крэдыт — зручны фінансавы інструмент, калі ведаць, як ім правільна карыстацца. Аднак пазыковыя грошы патрабуюць адназначнага дысцыпліны і правільнага падыходу да выбару крэдыту.

Перш чым узяць крэдыт, зрабіце паўзу і падумайце, наколькі вам патрэбны гэты грошы, ці можна абысцёся без іх і як вы будзеце вяртаць атрыманую суму. Упывацьце не толькі сваю зарплату або пенсію, але і магчымы складаныя абставіны. Звычайнае, хвароба або крызіс могуць парушыць самы старанна прадуманы план. Падумалі, рашыліся? Ідзем далей.

Складаная эканамічная сітуацыя, у якую трапіла наша краіна, прывяла да таго, што многія віды жылывага крэдытавання часова недаступныя. У многіх банках краіны ў цэлерашні час можа аформіць толькі крэдыт на будучыні пад заклад маёмасці з дзяржаўнай падтрымкай, а ў асобных фінансавых устаноў — ільготныя крэдыты і крэдыты пад спецыяльнай будучыняй праграмы.



ISSN 1990-763X
220727
9 877199 017630 08

Статусбанк
ОАО «Статусбанк»
www.stbank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2022 г.

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечания, 2021 год, 2020 год. Includes sections for Assets (Активы) and Liabilities (Обязательства).

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за 2021 год

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечания, 2021 год, 2020 год. Shows income and expense items.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ГОДОВОЙ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ БУХГАЛТЕРСКОЙ (ФИНАНСОВОЙ) ОТЧЕТНОСТИ

Аудиторское заключение по годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности ООО «Статусбанк» за 2021 год. Includes sections for Audit Opinion, Basis of Audit, and Key Audit Matters.

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА за 2021 год

Table showing changes in equity components: Reserves, Retained Earnings, and Other Equity Items.

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2021 год

Table showing cash flows: Operating Activities, Investing Activities, and Financing Activities.

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2021 год

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечания, 2021 год, 2020 год. Lists various income items.

ОТЧЕТ ОБ ИЗМЕНЕНИИ СОБСТВЕННОГО КАПИТАЛА за 2021 год

Table showing changes in equity components: Reserves, Retained Earnings, and Other Equity Items.

ОТЧЕТ О ДВИЖЕНИИ ДЕНЕЖНЫХ СРЕДСТВ за 2021 год

Table showing cash flows: Operating Activities, Investing Activities, and Financing Activities.

СВЕДЕНИЯ О СОВОКУПНОМ ДОХОДЕ за 2021 год

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, Пункт примечания, 2021 год, 2020 год. Lists various income items.

Статусбанк
ОАО «Статусбанк»
www.stbank.by

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 апреля 2022 г.

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 01.04.2022, 01.01.2022. Includes sections for Assets (Активы) and Liabilities (Обязательства).

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ на 1 апреля 2022 г.

Table with columns: № п/п, Наименование статьи, Символ, 01.04.2022, 01.04.2021. Shows income and expense items.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ПО ГОДОВОЙ ИНДИВИДУАЛЬНОЙ БУХГАЛТЕРСКОЙ (ФИНАНСОВОЙ) ОТЧЕТНОСТИ

Аудиторское заключение по годовой индивидуальной бухгалтерской (финансовой) отчетности ООО «Статусбанк» за 2021 год. Includes sections for Audit Opinion, Basis of Audit, and Key Audit Matters.



Отчет о финансовом положении на 31 декабря 2021 г.

Table with 3 columns: Item, 31 декабря 2021 г., 31 декабря 2020 г. Rows include assets, liabilities, and equity.

Отчет о прибылях и убытках за год, закончившийся 31 декабря 2021 г.

Table with 3 columns: Item, 2021 г., 2020 г. Rows include income, expenses, and net profit.

Отчет о совокупном доходе за год, закончившийся 31 декабря 2021 г.

Table with 3 columns: Item, 2021 г., 2020 г. Rows include profit before tax and after tax.

Отчет об изменениях в капитале за год, закончившийся 31 декабря 2021 г.

Table with 7 columns: Item, Initial, Issuance, etc. Rows show changes in equity components.

Отчет о движении денежных средств за год, закончившийся 31 декабря 2021 г.

Table with 3 columns: Item, 2021 г., 2020 г. Rows include operating, investing, and financing activities.

ФРБ ЗАКЛЮЧЕНИЕ НЕЗАВИСИМОГО АУДИТОРА

Иск. № 05-01/01 от 23 марта 2022 года. Акционер. Наблюдательный Совет и Правление Открытого акционерного общества «Банк Дабрабыт».

Мнение. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Основание для выражения мнения. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Ключевые вопросы аудита отчетности. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Резерв под оспариваемые кредитные убытки по кредитам клиентам в соответствии с МСФО 9 «Финансовые инструменты».

Выявление признаков обесценения. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Оценки резерва под оспариваемые кредитные убытки. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Важные обстоятельства. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Отсутствие существенных изменений. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Отсутствие существенных изменений. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Отсутствие существенных изменений. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Отсутствие существенных изменений. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Отсутствие существенных изменений. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Отсутствие существенных изменений. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Отсутствие существенных изменений. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Отсутствие существенных изменений. Мы провели аудит в соответствии с требованиями МСА «Общественный аудит» и выразили мнение о достоверности информации.

Гродненский филиал РУП «Институт недвижимости и оценок». Извещает о повторном аукционе. Лот 1: капитальное строение, мн. № 412С-87017.

Центр Промышленной Оценки. Организация аукционов - ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА. Извещение о проведении повторного электронного аукциона.

ЗАО «БЕЛРЕАЛИЗАЦИЯ» ОБЪЯВЛЯЕТ АУКЦИОН. Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 191113330). Аукцион по продаже имущества.

Суседзі

ШЛЯХ ДА ЦУЦВАНГУ

Чаму Літва трапіла ў пастку?

Літва ў найбліжэйшыя гады набудзе ўзброены ў Германіі і ЗША на суму каля двух мільярдэў еўра. Аб гэтым паведаміў партал Delif. У Германіі мяркуецца закупіць бронетранспарты **Boxer**, якія будуць забяспечаны дэ механізаваным батальёнам, і 100-тонным вайсковым грузавік. Гэты закупіць станае другім выдаткам набываць літоўскай нямецкай вайскавой тэхнікі. Па кантракце 2016 года было пастаўлена 88 БТР Boxer, абсталяваны пускавымі устаноўкамі з супрацьтанкавымі ракетамі AT Spike. У Літве набытым машынам дадзена новае найменне **Vilkas** (воўк). У ЗША Вільнюс плануе закупіць баявыя беспілотнікі, якія дазваляюць знішчаць бранятэхніку саперніка на адлегласці 40 кіламетраў, супрацьтанкавыя сістэмы Javelin, радары, верталёты і бронемашыны. На фоне значных эканамічных праблем і негатывіўных сацыяльных зрухаў такія асігнаванні выглядаюць, мілья кажуць, незразумелымі. Аднак афіцыйны Вільнюс ігнаруе запалы населенніцтва і рушыць па шляху імпіўнага мілітарызацыі — на сутнасці, ператварэння краіны ў вайсковую націску базу з усімі выніковымі адсоўмі наступствамі. Чаму Літва трапіла ў пастку, з якой не відаць выйсця?

ПУНКТ НЕЗВАРОТУ

За 30 гадоў незалежнасці ў Літву атрымалася шмат: забавіць транзіт, скараціць насельніцтва, амаль цалкам разбурыць уласную эканоміку, завабуйць **Baltnevs**. Яе палітычная сістэма прайшла той дарогай, якую называе дэмакратычнай неамагчыма. «Любоў палітычна партыя, якая прыходзіць да ўлады ў Літве, з абсалютна аднолькавым цынізмам ігнаруе інтарэсы свайго народа. Жыхары краіны даўно перасталі здзіўляцца «меншымі» сваіх палітыкаў, хоць да ндаўняга часу спадзяваліся на тое, што зменшальніцкія выкрутасі не справяюць падзене ўроўню жыцця», — піша **Baltnevs**. Літоўскія кансерватывы, якія цяпер знаходзяцца ва ўладзе, здолелі дабіцца практычна немагчымага, уступіўшы ў жорсткае эканамічнае супрацьстаянне з Мінскам і Кіевам пры нійшым палітычным адносіні з Масквой.

Сёння доля Літвы ў сусветным ВВП Еўрасаюза мінзьяна — 0,25 працента. Гэта ўтрый менш за ўласны Венгрыі. Паранюваць з Германіяй увогуле няма сэнсу. Між тым, тры дзесяцігоддзі таму літоўскі эканоміка меўа добрую стартовую магчымасць. Крызіс 1990-х быў у значнай ступені заканамерны з прычыны пераходу з планаванай на рыначную сістэму гаспадарання, крызіс 1998—1999 гадоў тлумачыцца апа-

пастку, якія прыпадаюць на Расію і Беларусь, паводле афіцыйных звестак, складалі два праценты ВВП Літвы. Гэта пры тым, што сама па сабе трансфармацыя сістэма Літвы вымушае жадаць лепшага. Цяпер чыгуначная і аўтамабільная інфраструктура краіны не адпавядае ні эканамічным, ні ваенным патрабам, што зніжае агульную ліквідацыю рыгіна. Чыгуначныя сеткі Літвы праходзяць у асноўным па вост «ўсход — захад» у Расію і Беларусь. Перспектыўнай ініцыятывай па палітычным транспартнай інфраструктуры, такія як «Ініцыятыва трох мораў», Rail Baltica і Via Baltica, акружаныя скандаламі, уясе час буюць з-за недахвату фінансавання, іх рэалізацыя пастаянна пераходзіць на перспектыву.

Рэалізацыя беларускага транзіт нафтапрадуктаў і калійных соляў самым адромным чынам пазіўвае на фінансавыя паказыкі Клайпедскага порта — аднаго з вядучых прадпрыемстваў-перавозчыкаў Балтыцкага мора.

Асноўным партнёрам Клайпеды ў галіне транспарту і транзіту грузаў назімаемым шляхам была Беларусь, агульна якой складалі каля траціны ад агульнага аб'ёму, што апрацоўваўся ў порце. Пры гэтым дадзеныя кампанія Літоўскай чыгуначкі LTG Cargo, штогод транспартавала прыкладна 10 мільярунаў тн мінеральнага ўгнаення з Беларусі на суму 60 мільярунаў еўра.



сродкавым уплывам чыжасяіў рэацыйнай эканомікі, а крызіс 2008—2009 гадоў — пазіўнаым фінансавым крызісам, нагадаў **Baltnevs**. Бягучы ж эканамічны крызіс, які пачаўся ў 2020-м, уябраў у ісце цэлуу суккупнасць фактараў, адностваравшых зніжэння негатыўнага ўздзеяння, праявіўшы глыбокія ўнутраныя структурныя супярэчнасці літоўскай эканомікі, і стаў сваёасаблівым пунктам незвароту.

Клайпедскаму порту прадказваецца «паўтрасіць» 2022 год. Кіраўнік Асацыяцыі партовых кампаній Вайдац Шылейка заявіў, што гавань уо адуцвае наступствы канфлікту з Кітаем і антыбеларускія санкцыі. Кліенты пачалі перавозіць свой транзіт у парты Літвы і Польшчы, каб пазбегнуць санкцыі з боку Кітая, дні ўрад з упартаццо самазабойцы імпекцыя цалкам перакрыў паток беларускіх уагненняў. Выратаваць жа Клайпедскі порт у тэорыі моцныя новыя кліенты, аднак давесці іх да партучасных тэрміналу будзе вельмі цяжка. Усе шляхі ідуць праз Беларусь, а ішых палюць няма, растлумачыў Вайдац Шылейка. Таму грузаабарот можа абвадзіцца не менш чым на 40 працента. І гэта самы аптымістычны сцэнарыі.

СУМНЫ ВЯЛІКДЗЕНЬ

У Літве найбольшай інфляцыя прайшоў астатніх членаў ЕС (15,5 працента з саваку канфір), кампаніі змагаюцца за сваё канкурэцыйнасьцю, палюць сыравіна з Украіны, Расіі і Беларусьі болейне да дэфармацыі, а альтэрнатыўная прадукцыя з ішых краін каштуе значна даражэй. Жыхары Літвы рыхтуюцца да найдаражэйшага Вялікадня за апошнія пяць гадоў, заўважае бельгіяцкае выданне **Modern Diplomacy**. Прадуктовая інфляцыя развіцця стала хронічнае падняжэнне рэс ВВП за кошт дадаткаў з фонду ЕС. Паводле папярэдніх прагнозаў, дадатчы ЕС у 2021—2022 гадах ствараць дадаткова 1,7 працента росту ВВП Літвы. Транспартніраўка грузаў — адін са значных склаўднікаў эканомікі Літвы. У 2020 годзе ў краіне налічвалася больш за 8,5 тысячы транспартных прадпрыемстваў, колькасць занятых у гэтым сектары эканомікі складала больш за 128 тысяч чалавек. У 2019-м паслугі па транспартніраўцы прынёслі сем мільярдэў еўра (6,5 працента ВВП), ці 3/5 усюго экспарту паслуг. У 2020 годзе экспарт транспартных

канстатую **Modern Diplomacy**. У прыватнасці, стала вядома, што краіна плануе выдаткаваць 60 мільярунаў еўра на будаванніце сеткі аўтамабільных дарог і чыгунач дна ваенных мэт. Літоўскі ўрад мае намер абнавіць іх у найбліжэйшы час, каб палепшыць мабільнасць замежнага ваеннага персаналу. Аб гэтым тым транспарту і сувязі Марус Скудзіс заявіў у канцы сакавіка. «Адным з прыярытэтных напрамкаў з'яўляецца стварэнне маршруту **Via Baltica** з Марыміямале да польскай граніцы», — заяўваў Скудзіс на цырымоніі адкрыцця моста ў Кайраве.

НАТА падвоіла ваенную прысутнасць у краінах Прыбалтыкі, заявіў міністр абароны Арыдас Анушаўскас. Дадаткова разгортае вайсковую ціску будзе каштаваць німаля. Літоўцам даведзюць у два разы больш палюць не толькі за энэргію, але і за натаўскіх салдат. 24 сакавіка на сайце НАТА прэзідэнт краіны Гітанас Наўсэда заявіў саюзніцкай ўмаўляваць усходнюю граніцу. Паводле яго слоў, «Літва гатовая размісціць у сябе яшчэ большую колькасць ваеннага кантынгенту і прадставіць усю неабходную інфраструктуру і дапамогу на тэрыторыі дзяржавы». Які заўважаў **Modern Diplomacy**, наўрад ці літоўцы будуць у захваленні ад перспектывы забяспечваць сваіх вайсковікаў, калі самі перажываюць сур'янным фінансавым крызісам.

ДЗЯРЖАВА, ЯКАЯ ШЫКАЕ

Больш за 20 працэнтаў жыхароў Літвы не можа сабе дазволіць купіць машыну ці рыбу (або паўнаватарынага вегетарыянскай замяніцы такіх прадуктаў). Гэта адзін з найгоршых паказчыкаў у Еўропе. Дадзеныя звесткі апублікаваўла стацтысцкая служба Еўрапейскага саюза, паведаў партал Delif. Дзяркар Нациянальнай сеткі арганізацыяў па ахаванні галечы Аіста Адамавічэ не сказала: людзі, якія не могуць купіць мяса, не могуць дазволіць сабе і аплаціць рахуны. «Што да галечы, то ў Літве гэта з'яўдзіць болей праблемай, — адзначыла яна. — Каля 20 працэнтаў жыхароў сутыкаюцца з галечай, якая абаумоўлена невядомымі даходамі. У Літве маленькія не толькі розныя даходы, пенсіі, але і зарплаты. Ледаць кажа канцы канцы з'яўдзіць краўдзіў людзей, які працуюць», — сказала Аіста Адамавічэ.

Сярод адзіночых бацькоў 40 працэнтаў сутыкаюцца з галечай. У групе рызыкі таксама шматдзетныя сем'і, інваліды, пенсіянеры. «Спасобы зніжэння галечы, якія прымяняюцца дзяржавай, недастатковыя. Жыццё людзей не проста не паліпае, але і з'яўдзіць краўдзіў ішоўца», — заяўваўла Аіста Адамавічэ. У Літве ў паловы жыцця людзі фінансавай «падушкі», якая б дазволіла ім перажыць складаны час, таму рохот ці можа стаць праблемай і для жыхароў з сярэднім даходам, адзначыла экперт.

З-за імпіўнага росту трыраўфа неадпаведна стала невыжывальнай рахуны. У постсвабоднага час Літва цялком страціла канкурэцыйнасцю, у энэргетыцы і з краіны-донара перавярнулася ў краіну, якая цялком залежыць ад еўрапейскіх пастаўшчыкоў энэргэабытчы. Нагадаем, што пасля распаду Саювецкага Саюза права на быліую дзяржаўную ўласнасць перайшло да асобных распублік, якія сталі незалежнымі. У Літве ўсе найбольш значныя аб'екты энэргетычнай інфраструктуры перайшлі да ўрада, які, у сваю чаргу, заснаваў палітычны кампаніі для кіравання гэтай маёмнасцю. Менавіта так была створана кампанія **Lietuvos energija**, якая пачала кіраваць усім электраэнэргетыкай, у тым ліку Ігналінскай атамнай электрастанцыяй. Тую, аднак, Літва закрывае, навіраўска, пагаршэння адносіны з Кітаем і энэргія ў літоўскай.

Тры дзесяцігоддзі «рэформы» пад патраганам Еўрасаюза, палітычным уплывам і з ваеннай прысутнасцю ЗША прывялі Літву да сітуацыі, блізкай да цушчвання, адзначыў **Baltnevs**. Самым наглядным іх вынікам можна лічыць катастрофічную дэпалітацыю (мінус 24 праценты з 1990-га да 2020 года). Ніякія лічыць, якія дэманструюць эканамічны рост, не могуць кампенсавать зніжэнне самой дзяржавы. А Літва імпіўна набліжаецца да такога зніжэння. Згодна з прагнозам Еўрастата, насельніцтва краіны працягне змяншацца і да 2070 года складе ўсяго 1,8 мільяна чалавек.

«На фоне страты фінансавай падтрымкі з боку ЕС, наступствы каранавіруснага лагічнага адносіны з Кітаем адзінай магчымасцю для Літвы сьпэцыялізацыя і захаванне страт эканомікі з'яўляюцца палітычнае адносіны з Саюзнай дзяржавай Расіі і Беларусьі, а таксама разварот ад паўночнаатлантычнага вектара развіцця да еўрапейскага», — заяўваўла **Baltnevs**. Вільнюс, на жаль, такіх выцудоў для сябе не зрабіў. І выбару чынуць.

Пётр ДУНЬКО.

Гэты даўжэйшы тэрмін крэдыты — тым меншым штомесячны плацеж

Самыя «смачныя» ўмовы. Але...

Мара рэальная, толькі пры ўмовах, якія вы жыццё ў невядомым ількі населеным пункце, дзе і працуеце. Там і цыпер можна атрымаць у доўгу суму да 100 тысяч рублёў па літоўскай крэдыце па Указе № 75. Гэты дакумент прадуладжвае стаўку па крэдыце 3% гадавых на тэрмін ад 3 месяцаў да 10 гадоў.

Літоўцы крэдыты адпаведнаці з Указам Прадстаўніц Беларусі № 75 «Аб прадастаўленні грамадзянам, якія пастаянна пражываюць і працуюць у населеным пунктах з тысячка насельніцтва» да 20 тысяч чалавек, літоўскія крэдыты на капітальны рамонт і раканструкцыю жылых памішканняў, будаваньня інжынерных сетак, узвядзенне гаспадарчых памішканняў і пабудоў.

Максімальны памер літоўскага крэдыты — 90% кошту выдаткаў на капітальны рамонт і раканструкцыю жыллага памішкання, будаваньня інжынерных сетак, узвядзенне гаспадарчых памішканняў і пабудоў, вызначаных праектна-каштараўскай дакументацыяй, але не павінен перавышць 300-разавага памеру базавай велічыні, якая дзейнічае на дзень уключэння грамадзяніна ва ўстаноўленым парадку ў спіс для літоўскага крэдытавання. Банк праплагае выдаваць літоўскія крэдыты ў рамках дзяржаўнага гаранта, але рашэнне па кожнай заяўцы прымае краўткава.

Таксама «Беларусбанк» размыркуе аб літоўскай крэдыты па Указе № 13, дзе стаўка таксама невядомая, але кршы болейшыя. Формула яе залежыць ад некалькіх прычын, таму яе стаўка і мае назву «Па ўагядненні». Выдаваць яе ад 100 рублёў да 100 тысяч рублёў на тэрмін ад 3 месяцаў да 20 гадоў.

Найбуйнейшы банк краіны захаваў выдану крэдыты на будаваньня жыллага, але толькі па некалькіх праграмах. Працягвае сваю функцыянаванне спецыяльнае рэспубліканскае праграма «Будаваньні зэбражэнні», дзе крэдытаванне даступнае толькі тым, хто ўжо неаўдзіў менш за 25% ад кошту запланаванага жыллага на банкіўскай рахуны «Беларусбанк». Крэдыт даступны на 20 гадоў са стаўкай 15%.

Крэдыты па Указе № 240

Асабныя сістэмнаыя банкы краіны праплагаюць выдану крэдыты пад заклад з выкарыстаннем субі-

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Выдадзена «Звездой»

У Выдавецкім доме «Звязда» падтрыманства інфармацыі ўябляла свет мігла вядомага беларускага пісьменніка Кастуса КІРЭНЬКІ «Вандруюнае шчасце: рыбацкая паэма».

Добра вядомы твор неаднойчы прыходзіў да чытача ў самых розных выданнях на беларускай і рускай мовах. Лейтэматы мастацкага расповеду — у расквет роднай старонкі вядомага вандруюнага «Калі я гэта пачаўся?» — пачынае свой дыялог з чытачом пісьменнік Кастусь Кірэнка. — За прамяністымі малямі маленства схавалася ў сніх незабуданых мажымі строміцы бераг; пераважыць, вызывае пэсно лету задуміць Сосні; і нешта такога роднае, такога бжожнага даваго раттам пры- аднаўдзі ўсім, што сэрца яною заняў і бялоуна залішчымі, нібыта забяда; а можа, тое ўсё ляд- ае ўжо даўно адноў, даўно страчана... Дзіўна... Далёбог, даўна... Хіба ж такое можа стацца, каб аджыло самае дарагое?..

Хіба ж сэрцу было б чым узнаціць свае сілы, было дзеля гэтаго трывожыцца і радавацца, калі б самага дарагога ў яго не стала?.. Старонка родная, сіні бераг, цыцьяны пльяскаў, пліскаць хваля,

Тут грошы выдаюць на тэрмін 20 гадоў. Памер крэдыты ўстаноўлены ад 12 тысяч рублёў да 450 тысяч рублёў (але не больш за максімальны нармаванага кошту жыллага памішкання для прадастаўлення субі-)

Працэнтная стаўка па такіх крэдытах пераменная, яна залежыць ад стаўкі рэфінансавання Нацбанка плюс 3% гадавых. Гэта значыць, цыпер дадзена стаўка роўная 12% + 3% = 15% гадавых.

Пры штомесячным пагашэнні крэдыты плацяжы памішканцаў. Акрамя безумоўнага закладу нерухомаці (кватэры), абавязкова прадуладжана паручальства жонкі або мужа пры іх наяўнасці. А гэты паручальства трыць асоб наогул не патрабуе.

У чым перавагі загананага крэдыты? Амаль усё банк, які з ім працуе, пры адкрыцці такой крэдытнай лічбы кліенту адтрымоўку на адзін год. Акрамя таго, пры разліку плацежаздольнасці крэдытаўтры- малніка, улічваецца сума субіда-

Пры разліку магчымай сумы крэдыты на будаваньня жыллага фінансавы інстытут улічвае чыстае дабрах аб'ём — мужа і жонкі. Акрамя таго, могуць улічвацца не толькі заробаточная плата, але і ішых крыніцы даходу.

Такія крэдыты на будаваньня кватэры можна падаць анлайн праз мабільны дадатак банку, у інфармацыя, а таксама ў любым аддзельным таго банка, у якім афармілі крэдыт, па ўсёй Беларусі незалежна ад месца арыямэння.

Атрымаць прыведзены крэдыт у аддзельным банка дастаткова проста — треба выказаць усё патрабаванні да крэдытаўтрымалніка і падрыхтаваць патрабаваныя дакументы (для папярэдняга рашэння банка).

Па-першае, кліенту павіна быць ад 18 да 63 гадоў (ішыхы банк — ад 22 да 60 гадоў), аднак на момант заканчэння крэдытнага дагавора ваўш уагядна не павінен перавышць 65 гадоў. Такі крэдыт магчыма атрымаць абавязкова працуладжваным, а стаж работы павінен быць не менш за шосць месяцаў. Адапаведнась гэтаму патрабаванню характарызуе кліента як надзейнага і плацежаздольнага крэдытаўтрымалніка.

Для папярэдняга рашэння банка ў аддзельным неабходна прынесці пашпарт або дакумент з вядан на жыхарства заяўніка, жонкі/мужа. Не лішнім будзе даведацца аб даходах заяўніка, а таксама яго партнёра па шлюбце за апошнія шосць месяцаў.

Для індывідуальных падпры- малнікаў: дакументы, якія пацвер-

джаюць выплату падаткаў у якасці ІП. З сабой неабходна прынесці рашэнне (выпіску з рашэння) равінанага гаспадарскага выканаўчага і распарадкавага органа, мясцовай адміністрацыі аб правэ заяўніка на субсідыю.

І яшчэ. Калі заяўнік — малады хлопец, то з яго моццэ запатрабаваць ваенны білет ці ішых дакументы, які пацверджае адтрымоўку па прысьвеце ва Узброеныя Сілы для мужчын прысьвочанага ўроству.

Пасля зацверджання заяўкі на атрыманне крэдыты неабходна будзе прынесці і дагавор будаваньня аб'екта нерухомаці, які крэдытуеца.

Банкі супрацоўнічаюць з забудоўчыкамі

У другой палове сакавіка «Белінвестбанк» адчыніў свае партнёрскае крэдытнае прадукцы ў многіх раённых краінах. Напрыклад, у Магілёўскай вобласці адчыніўся праграма «Кватэра ад партнёра». Аднасна



«кароткія» грошы, ад 3 месяцаў да 10 гадоў, выдаюцца са стаўкай 14,85% гадавых. Пры выдчы крэдыты на тэрмін да 20 гадоў стаўка павышаецца да 24% гадавых.

Амаль галюунае ўмова атрыманьня грошай — гэта навіраваць іх на рахуны для будаваньня жыллага дома, што ўдзельнічае прадпрыемства «Упраўленне капітальнага будаваньня горада Магілёва».

У Гомельскай вобласці зноў пачалі выдаваць крэдыты «Нерухомаць ад партнёра» на будаваньня жыллы (ішых) нерухомаці. Тэрмін прадастаўлення крэдыты 10, 20 гадоў. Па больш кароткім тэрміне стаўка роўная 16,33% гадавых, а па доўгім — 24% гадавых.

Забудоўчыкам і ўласнікам нерухомаці з'яўляюцца ААТ «Гомельскія дамабудаваньні камітант». Крэдыты «Нерухомаць ад партнёра» (Мінск і Мінская вобласць) і «Нерухомаць ад партнёра» (Брэсткая вобласць) выдаюцца на тэрмін ад 3 месяцаў да 20 гадоў. Стаўка 19,31% ад гэтых умоў і роўная 19,31% і 24% гадавых.

Сталічныя крэдыты ад «Белінвестбанка» выдаюцца людзям, якія будуць сабе кватэры сумесна з РПТ «Галюнае ўпраўленне капітальнага будаваньня Упраўлення спраў Прадстаўніц РБ», ААТ «МА-ПІД», унітарнае прадпрыемства УКБ «Зэхал» і прадпрыемства «Упраўленне капітальнага будаваньня Мінскага раёна».

Забудоўчыкам Брэстскай вобласці з'яўляюцца КВП «Брэстжыл-

«Пры разліку магчымай сумы крэдыты на будаваньня жыллага фінансавы інстытуты ўлічваюць даход аб'ём мужа і жонкі. Акрамя таго, могуць улічвацца не толькі заробаточная плата, але і ішых крыніцы даходу».

буд», ААТ «Будтрэст № 2», унітарнае прадпрыемства «УКБ горада Пінск».

Па крэдыце прадуладжана палічаная працэнтная стаўка на працягу літоўскага перыяду, магчымае выкарыстання ў якасці спосабу забяспечвання выканання абавязальнасцяў іпакці крэдытавання аб'екта. Максімальная сума крэдыты ўлічваецца, зыходзячы з крэдытаздольнасці, але не больш за 90% кошту нерухомаці.

На сярэднім сакавіка супрацоўнікі банкаў «Белгасбанк», «БелВБЗ», «БТА», «Дабрабыт», «Белгарыббанк», «Тэхнабанк», «МТБанк» пацвердзілі, што яны часова прыпынілі выдану крэдыты на нерухомаць для фізічных асоб. Як чыта Беларускай банкі адноўвае выдану крэдыты, невядома. Некаторыя праплагаюць часова скараціць спадзяванні крэдыты.

Усю ў трох банках выдаюць крэдыты на спажывецкія патрэбы

Гэта «Беларусбанк», «Белінвестбанк» і банк «ВТБ» (Беларусь). Астатнія банк спынілі крэдытаванне на явешчаны тэрмін.

Рашэнне аб выдчы крэдыты гэты банк прымаюць пасля падачы заяўкі (поўнага пакета дакументаў), зыходзячы з плацежаздольнасці і крэдытнай гісторыі заяўніка. Кожная сітуацыя заяўніка разглядаецца асобна і індывідуальна па парадку.

Значна зменіліся ўмоўныя таварына. Напрыклад, калі паўнодавалі калі васым банкам, то цяпер даступны адзін варыянт, пры гэтым зьяніце зьяніце і аплата гэты карткай абнаўдзіце амаль у 40% гадавых (у два разы даражэй, чым былі раней).

Калі не лічыць крэдыты, якія прадугледжваюць літоўскія ўмовы або, напрыклад, куплю айчынных тавараў, то стаўкі па спажывецкіх крэдытах на агульных падставах таксама наблізіліся да 10% гадавых. Гэта мінімум на 40% больш, чым было ў канцы мінулага года. Такім чынам, калі вы вомцеце ў банку пачынуць звыць рублёў, то ў канцы тэрміну верніце на 1,1 тысячы больш з улікам працэнтаў.

У тых банках, дзе крэдытаванне прынятнае, тэрміны аднаўлення невядомыя. Кансультацыі раць саць з навінам на сайтах. А, напрыклад, у «МТБанку» праналавалі падаць заяўку на крэдыт або картку расцэрніку ў аддзельні (будзе разглядзена на працягу 15 хвілін) або дыстанцыйна (стаўміў разглядзю — да трох дзён). Пры стаўміўм рашэнні кліенту прыйдзе смс-паведамленне з пацверджаннем крэдытавання і сумы, якая можа быць прадастаўлена. Далей прыйдзе чынак аднаўлення крэдытавання. Вос так.

Сяргей КУРКАЧ.

Рыбакцае ішчасце — рыбацкім выкладанні

тумановыя сіванкі, сонца на ўсходзе, зялёныя зоры, водар лугоў... Усё, як адна несцвятаная, невыказаная пэсія, зыць і нясе мілы напеў пра жыццё...»

Чытанне першых радкоў гэтага твора, які народжаны шмат дзесяцігоддзяў там, першае асабнае выданне — у 1977 годзе, нагадала старонкі твораў і ішых пісьменнікаў — нашых Віталі Волыскага, Уладзіслава Дубоўска, старонкі прозы і пэсіі найбуйнага Якуба Коласа з яго цыцямі, душою прадывітанымі зваротамі да рэк і лясоў, старонкі рускіх класікаў Канстанціна Паўстоўскага, Міхала Прышвіна, Юрыя Казакова, старонкі памятнага з дзяцінства Віталія Білінкі-Дарчы, ішчэ ў 1954 годзе выйшла ў Мінску кніга В. Білінкі ў пераладцы Кастуса Кірэнка — «Мяго чым спывае». Прыялодотворца — вост што адначатына прычывае і да згаданых твораў, і да «Вандруюнага шчасця»...

Калі ж гэта пачаўся? З якой ішчыны выдзе сваю сёвжу зварываюцца крэсак бжожкоўскага краю, смутак па мясцях непатурычых і незабуйных, дзе пльскотыя хвалі, бы казачны самавесты, сціплюцца, напльваюцца на пахі аер, дзе серыбратыя плотка вядзе надмірвае вокам, быццам мае сказаць табе нешта дужа таемна і святое? З якой хвіліны прышла ў душу неўтаймаваная асыраго, каб ніколі не страціць гэтай шчодрасці зямлі, гэтай бжожкага хараваста?

З якой хвіліны прышла ў душу адчуванне, што ты — жывае часцінка сваіх светлых рачыч

ашыраў, сваіх сонечных і грымотных небаскіль кліенту прыйдзе смс-паведамленне з пацверджаннем крэдытавання і сумы, якая можа бы

Тэхнолаг Анастасія ШКУРМЕТАВА аглядае аўтакавалы перад загрузкай новай партыі кансерваў.



Рыбу і морепродукты апрацоўваюць Дамітрый ГАЛАДЖ, Таццяна АШУЙКА, Ніна ЖАРАЯ, Алена ЛЯВОНАВА, Таццяна БАРАНЕЦ, Наталія ЗЯНОК, Людміла ЗЫБАЙЛА.



На зімавальных сажалках ідзе адлов і пагрузка рыбы.



ЗАДАТЯЯ РЫБКА

Рыбакамбінат «Любань» больш за паўстагоддзя корміць краіну

ААТ «Рыбакамбінат «Любань» — адзін з філагментаў рыбнай галіны Беларусі. У красавіку прадпрыемства перасягае 55-гадовую мяжу. Да аб'ёму калектывы прышоў з годнымі вынікамі.

— Мы нядарна працавалі ў мінулым годзе, і ў гэтым, любімым, ужо ёсць добрыя зьмены на будучыню, — распавядае дырэктар ААТ «Рыбакамбінат «Любань» Валерый ГОРМАШ. — Па выніках 2021 года прадпрыемства спрацавала з прыбыткам.



Дырэктар Валерый ГОРМАШ.

Утрыманьне на плаву

Рыбакамбінат «Любань» — поўнасістэмная гаспадарка, дзе рыбу вырошчваюць, жахучы новай спэцыяцыя, з ікрынамі да патэльні. Штогадова «уродаж» складае больш за 1540 тон, з іх таварнай рыбы — 1236.

— Сялета па бізэс-плане мы маем намер атрымаць 1600 тон рыбы, але мая мэта — «уродаж» у 1700 тон, — дзеліцца планами Валерый Іванавіч.

За кошт чаго дасягаецца вынік? — Гэта шэсьць гадоў карпалівай працы, — тлумачыць кіраўнік. — Перы за ўсё, патаньне сабекошту рыбы пры дапамозе натуральных кармаў.

Каб рыба «нагуляла» кілаграм вагі, яна павінна з'есці каля трох кілаграмаў корму. У савецкіх гады галіна была датацыянай на 70%. Сёньня дзяржаўная датацыя, якая выдзяляецца рыбгасам на кармы, пакрывае толькі 20% ад іх неабходнай колькасьці — «выплывае» даводзіцца самастойна.

— У мінулым годзе тысячы тон камбікорму мы купілі за бюджэтныя грошы, зарада камбікорму стаў даражэйшым і наўрад ці мы зможам набыць і гэты аб'ём за бюджэтныя сродкі. Але нас гэта не хвалюе, — кажа дырэктар. — За апошнія шэсьць гадоў адпрацавана сваё тэхналягічнае карміленне. Мы іманісім, каб кармавая база была збалансаванай і разнастайнай, і больш чым тры тысячы тон кармаў забяспечваем за кошт уласнай прадпрыемства ініцыятывы. Кормім рыбу і зернеадходамі, і льнаадходамі, і бардоў (рэшткі густога, распаранага збожжа), якую закупляем на Любанскім спіртаводзе. У гаспадарках Мінскай, Гомельскай, Магілёўскай абласцей набываем адходы збожжа, рапсу, некандэцыйную кукурузу. У ход дуды рэшткі сухога хлеба з буйных харчовых вытворцаў, паніроўчаныя сухары, у якіх скончыўся тэрмін прыдатнасьці. Рыхтуем спецыяльны кампост на аснове арганікі, за зліму ён высыпае, і ў ім развіваюцца неабходныя рыбе мікраарганізмы. З гэтай жа мэтай на пачатку вясны пасялілі аёс у сажалках яшчэ да зарыбленьня, унеслі рупоны скапары. Такім чынам, з аднаго боку, скапарэцця расход дарагіх кармаў (а гэта наўпрост улічвае на сабекошт рыбы) ў кантактавым выніку — на ёе кошт для пакупніцка, з другога — рыба расце на натуральным для яе рышчыне, і прадукцыя атрымліваецца, як зарадзкая, арганічна — экалагічна чыстая, карысная для здароўя і гэта імя сядзіма.

«Акадэмічныя» кансервы

На падыходзе да вяндрларні віруе апетытнае пач вяндрларны рыбки. Амура, таўсталоўка, судак, шчупак, ліня або карпа вяндрляць тут на альховай драўніне. Рыба гарача і халоднага вяндржання карыстаецца вольнай папулярнасцю, адзначае начальнік цэха Ірына АДАМЧЫК.

— Наша прадукцыя найвышэйшага: сёння вылавлілі, сёння закацілі і адразу ж адравілі пакупнікам. І яшчэ яна ўнікальная тым, што сапраўды экалагічна чыстая: пачынаючы ад корму, якім сілкуецца рыба, чыстай прыроднай вады, у якой яна расце, і заканчваючы альховай драўнінай, якую наша прадпрыемства сама нарыхтоўвае і здрабняе. Адсюль і смак.

На перапрацоўку адраўляецца каля 20% усёй вырашанай рыбы. Магунтася розныя на 213 тон свежай рыбы ў год, на выхадзе атрымліваецца 105—110 тон гатовай прадукцыі. У цэпу перапрацоўкі свежай рыбы вырабляецца больш за 40 найменшых гатовых страў і паўфабрыкатаў. У тым ліку рыбныя пельмені або любанскія кулінарны «бранд» — невярагодна смачную рыбу ў марынадзе. Можна ёе смажыць, а хачаш — еш

проста так з буйнакай: смачней за звычайна сельдзю. Усё, што называецца, разьмешчана адразу ж — на складзе запасоў німа.

— У нашай фірмовай краме побач з рыбакамбінатам кожны дзень дастаюць пакупніку, — кажа Валерый Горماش. — Акрамя таго, усе наваколныя прадпрыемствы заказваюць у нас аўтавы партыі жывой рыбы, рыбных паўфабрыкатаў, вяндржанай рыбы для свайх сталовых і крамаў; і ласас, і цагляны завод, і дзясяткі сельгаспрадпрыемстваў, і водаканал, і «Слаўкаўлі», — пералічвае суразмоўца.

Прынята лічыць, што ў Беларусі няма культуры спажывання рыбы. Мы магу з гэтым пагадзіцца. Асабліва калі казаць пра Любань. За 55 гадоў нашай працы людзі прывыклі пастаянна ўключаць у

надлісам «Жывая рыба» штодня адраўляюцца да пакупніку.

У кансерваваным цэпу з канвеера кожны дзень выходзіць 8—10 тысяч бляшанак са шпротам, рыбкай у алеі, у жэлі або ва ўласным соку. Любанскія кансервы не без падстаў называюць «акадэмічнымі», распавядае намеснік дырэктара па вытворчасці Мікалай БОЙКА. Справа ў тым, што ўсё рэзультаты распрацоўваюцца навукоўцамі РНПЦ НАН па харчаванні. Праведзены даследаванні па харчовай каштоўнасці кожнага віду рыбы, улічаны і карысць для здароўя, і, нако-

Карп, сом, шчупак...

Падводныя «статкі» рыбакамбінат лічыць не толькі тонамі, але і «па галовах» — зразумела, што лік ідзе на многія тысячы. Асноўную долю вытворчасці ААТ «Рыбакамбінат «Любань» складаюць любімыя беларускіх гаспадарь карп, а таксама таўсталоўкі і бэль амура. У меншых аб'ёмах вырошчваюцца сом і шчупак.

Новую вяндржаную прадукцыю адраўляе начальнік цэха перапрацоўкі Ірына АДАМЧЫК.



потым — дарослая рыба) рыбавады атрымліваюць дэма спэцыяліштым і натуральным. У нераставых сажалках узаўважэнне рыбы адбываецца ў натуральных умовах. Але ёсць у рыбакамбіната і «разліны дом» — інкубаторныя цэхі.

Карп выдатна сябе адчувае ў натуральных умовах, кажа спецыяліст. Пасля выхадзі з ікры лічыцца ваду спускаюцца, а нованароджаныя рыбікі застаюцца ва ўлоўніку і іх перасаджваюць на дарошчванне.

Сом — больш працаёмкі «гадаванец».

— Мы занятыя круглы год, бо гэта бясспарна праца. Увосень і злетку — нештава кампанія і зарыбленне вадаёмаў. Увосень — вылаў таварнай рыбы. З прыходам халоду важна забяспечыць рыбе зімоўку. У нас каля 70 зімавальных сажалак, якія трэба даглядзець.

Вядома «Любань» не толькі гаспадары, але і рыбакі. Развядзён амагарскай рыбкай для рыбакамбіната — адзін з перспектывных кірункаў.

— У нас у арэндзе 1270 гектараў Любанскага вадасховішча, і акрамя таго, што мы там лавім рыбу (квота на гэты год — 29 тон), таксама прадаём квітку рыбакам, — распавядае Валерый Іванавіч. — Ёсць і дзве платныя сажалкі на тэрыторыі рыбгаса. Па берагах вадаёмаў абсталяваны стаянкі, створаны ўсе ўмовы для камфорнай рыбакі і смежнага адпачынку. Прануецца і зімава паддзіны лёў, і летняя рыбка.

На вагу золата

Тое, што галоўны рыбаход ААТ «Рыбакамбінат «Любань» жанчына — выключнае з правільна. На жаночыя плечы кладецца ў асноўным перапрацоўка рыбы, а ў цэлым калектыву прадпрыемства мужчыноскі і праца гэта мужчыноскі: калі зарыбленне або аблов, часам даводзіцца працаваць ночамі, без выхадных, часта падоўгу ў вадзе. Рыбная гаспадарка — тая сфера, дзе ў наш час ступень механізацыі невысокая: на многія віды карпалівай працы, якія патрабуе вырошчвання рыбы, згодныя толькі чалавечыя рукі. Аднак іхняе кадраў тут няма. Калектыву рыбакамбіната — 147 чалавек. І практычна кожны спецыяліст за гады працы набыў стовкы вопыту і ведаў у сваёй прафесіі, што пра яго можна бач пераабшчання казаць: «На Вагу золата!».

Мовай лічбаў

- За 12 месяцаў 2021 года вырочка ААТ «Рыбакамбінат «Любань» ад разліцаў прадукцыі, тавараў і паслуг склала 4483,7 тыс. рублёў, або 106,7% да плана і 109,9% да 2020 года.
- За студзень — снежань 2021 года вырочка ад рэалізацыі жывой сажалкавай рыбы складала з улікам падаткаў 2473 тыс. рублёў, або 107,7% да ўзроўню 2020 года.
- За 2021 год вылаў таварнай рыбы склаў 1236 тон, або 119,9% да ўзроўню 2020 года.
- У 2021 годзе выраблена 1046 тыс. бляшанак кансерваў, у тым ліку з уласнай сыравіны — 882,3 тыс. бляшанак, з давальніцкай сыравіны — 163,7 тыс. бляшанак. Выраблена 94,4 тony гатовай прадукцыі ў цэпу перапрацоўкі рыбы, у тым ліку вяндржана вольнай — 56,6 тony, маржонай прадукцыі — 28,5 тony, тэмпы росту да 2020 года склаў 104,3%.
- На 2022 год запланавана атрымаць 4882 тыс. рублёў вырочкі ад рэалізацыі прадукцыі і паслуг. Вырасціць 1617,7 тony сажалкавай рыбы, у тым ліку 1242 тony таварнай рыбы. Давесці рэнтабельнасць продажаў да 2,0%, а тэмпы росту аб'ёму вытворчасці — да 105%.

Тэхнолаг Аляксандра САЗОНАВА і апрацоўшчыца Наталія ЗЯНОК аглядаюць новы ўлоў, дастаўлены з сажалак.

раціён рыбу. Ды і гістарычна ў нас тут азёры, рыбны карп. Тым больш, паўтары, любанская рыба мае велькі чысты смак. Уся вада ў нашай сістэме сажалак — з чыстай ракі Арсы, якая на мяжы Любанскага раёна упадае ў Пліч.

Разліваюць сваю прадукцыю рыбакамбінат па ўсёй краіне. Пляч гандлёвых пунктаў ёсць у Мінску (самая вядомая — на «Заходнім рынку» і на Камероўскай), працуе прадпрыемства таксама з буйнымі гандлёвымі сеткамі — напрыклад, з «Віталорам». Ёсць выязны гандаль: сем машын з

Перад тым, як трапіць у каструлю або на патыльню, рыба расце два ці тры гады.

— Мы вырошчваем рыбу як на двухгадовым, так і на трохгадовым абароце, — распавядае галоўны рыбаход Людміла ЯСІМЧЫК. — Маём сваю інкубаторныя цэхі, нераставы сажалкі, маткавыя статкі карма, сом, шчупак.

У першы год з лічынкі вырастае сінегалетак, на наступны — двухгодка, а далей — таварная рыба. Ад памеру залежыць цэна. Так, карп, напрыклад, называецца элітным пры вазе звыш 1 кг, адборным — 600—900 г, буйным — 400—600 г.

Лічынкі (з якой вырастае малек, а

— Гэта менавіта інкубаторная рыба. На натуральным нерасце ў яе велькі слабы выхад.

У інкубаторным цэпу гнёды для рыбы лядацца ў гэтых ваннах на чатыры кубічныя метры вады. Дно ваннаў выкладзена штучным субстратам. З дапамогай тэхналягічных прылад рыбавады дамагаюцца таго, каб сперматозоіды і яйцэлекты ў самоў і самак паспелі адначасова. Пасля таго, як з ікры выходзіць лічынкі, іх падрашчваюць на працягу васьмі сутак, сілкуючы жывым кормам (рачком арэлія сямлі) і забяспечваючы неабходную тэмпературу вады і прыток кіслароду. А потым перасаджваюць у вырашчаны вадаёмы.

— Напярэднядні любімо хачу сказаць дзякуй усаму калектыву, і асабліва хочацца адзначыць тых, дзякуючы каму наша прадпрыемства сёння рэнтабельнае. У першую чаргу гэта галоўны рыбаход Людміла Анатольеўна Есімчык, унікальны спецыяліст: яна працуе на нашым прадпрыемстве ўжо больш за 20 гадоў. Гэта і галоўны энергетык Мікалай Іванавіч Клімчэн, які аддаў рыбакамбінату больш за 30 гадоў. Гэта і галоўны эканаміст Алена Івануна Паламаева. Таксама майстар рыбаваднага участка №1 Уладзімір Мікалаевіч Гардзіеня, начальнік жыварыбнай часткі Дамітрый Аляксеевіч Осіпуў. Асабліва — велькі дасведчаны спецыяліст, прафесіяналь велькі высокага класа. Гэта і майстар будаўнічага участка Мікалай Іванавіч Нагорны, галоўны бухгалтар Волга Валер'еўна Мігун, майстар рыбаваднага участка №4 Аляксандр Уладзіміравіч Крыўчалюць, майстар рыбаваднага участка №3 Аляксандр Сіргеевіч Бандравец, малды майстар рыбаваднага участка №2 Уладзіслаў Віталевіч Шарбачэня. Гэтыя людзі працуюць сумленна і аддана.

Аляксандра АНЦЭЛІЧ, Алена ДАЖАНЮК. Фота Юлія ПЯСЦІЦКАГА.



Выканавочная аб'явазі начальніка лабараторыі Анастасія ШКУРМЕТАВА, лабарант-мікрабіялаг Уладзіслава ГАМЧАРОВА, ветэран Іван СОКАЛ, лабарант Таццяна БЯРБЕЦКАЯ.



Уладжаныя калектыве працуюць работнікі бухгалтэрыі: Святлана ЯСІМЧЫК, Таццяна БАРАНОУСКАЯ, Вікторыя КАЖЭУНІКАВА, Волга МІГУН (галоўны бухгалтар), Клаўдыя ВІШЧОНЯ, Ганна ТУРЧОНЯ.



У фірмовай краме «Жывая рыба» працуе Алена ШШУКА.

Нясумнае чытанне

ТРЫВЕЖ, ХРАМ СОНЦА І ЮДОЛЬ

Выдуманя мясціны ў творах беларускіх пісьменнікаў

Наколькі б прадзіва ні выказваюць у словах пісьменнік, тое, што бачыць, — усё роўна атрымліваецца толькі варыянт рэальнасці, прапушчаны праз «магічны крышталёў» таленту і, наадварот, сама бурліва фантазія ў спалучэнні з літаратурным талентам стварае такі аб'ект, у рэальным існаванні да якога чытаць не сумняваюцца. Давайце пачнем са старога беларускага кніжкі, каб склаці маршрут па адметных выдуманых мясцінах, якіх, здаецца, аўтарам, мы ўяўляем так яскрава.

КУРГАН З ПРЫВІДАМ

Калі да беларусаў у 1942 годзе дайшла трагічная вестка пра гібель Яні Купалы ў лесвічным прапалеце атэлю «Масква», маляды архітэктар Забораў лянчыўся ў шпіталь пасля ранення. Адной, здаровай, рукой ён накідаў скарэй будучага помніка народнаму пэту, а новай якой тусю стаяў курган.

Помнік у рэальнасці не здасяўся, а вобраз кургана як неметарыяльнага помніка Купалы застаўся ў вяснасці. Улюбёны яго вобраз: магіла гора, паза, званага, нацыянальнага правадзя, якая ўзыхвае народны дух, заухвае і абуджа гістарычную памяць.

«Курганы шмат чаго нам гавораць» — зразумела, найперш упамінаюцца радкі паэмы «Курган»:

«Ламж куцаць, балот беларуская зямлі,
На ўзбярэжжы ракі шумячайнай,
Дрэма памятка дзён, што ў нбыт уцяклі, —
Уздзіравлены курган векавечны.

Дуб жалкі распусціў карнасты над ім,
Сухазелле ў груду ўпілося;
Вецеў стогне над ім уздыханнем глумім, —
Аб мінушчыне ў жалбах галосе.

На Кургане там птушка садзіцца, пне,
У Пліпакую востку мае вые;
Сонца днём распускае там косы свае,
Ночкай зоры глядзяць залатыя».



У тым кургане калісьці жыўцом пахавалі Гусляра, які цудоўна ўспамінаў жорсткага князя, і цмоў яго прывіды выходзілі на вяршыню і спявае для тых, хто здольны зразумець.

На кургане наяўны і бачны мрой гістарычны «Сон на кургане». Сам: «Гэмія трох адвечных дубоў — мохам і ліхам уславы адвечна-курган; над ім, запаліўшыся валасамі за галіны дубоў, вісяць тры русалкі і калышудца. З усёй мясціны вее бялалодзея, чарам і жудо».

«Паўстань за народ нашага, пяснэр, былых і будучых вякоў бань», — заклікае Купала. — «Над курганамі перуном зайграў Збюдзіць нобжочкаў паўстань, пяснэр!»

ХРАМ СОНЦА

Герой рамана Уладзіміра Караткевіча «Каласы пад сярпком тваім», ніяк не звязаны са сваім суровам дэдам, старым князем Данілам Вежам. Сярод ніякіх дзівосаў у мянкіту дзяда Алеся напачаць восте шоні.

«У невядлі разрыў лістоў Алеся убачыў над паркам — і вышэй за ўсё вакол — узгорак з голай верхавінай, а на ёй нішта ружова-аранжавае, узнесенае проста ў неба сваімі каланадамі.

— Храм сонца, — сказаў дзед, — Ён даўжэй за усё наваколлі бачыць сонца. Але туды мы не пойдзем. Там магла майго лепшага каця. Звалі яго Эол. Ды тылькі яго ж дзеці і ўнукі не то. Быццам ён усю смеласць за адзін свой век пражыў».

Тэты Храм сонца адыграе пасля важную ролю ў жыцці Алеся Загорскага... Юнак, разлучаны з каханай, захворвае на тагінчуну радзавую хваробу, мясціна, каб вырашыць, як ратаваць Алеся, на нараду заклікаюць Вежам старэйшыя шпяхціцы.



— Ява, — сказаў сівы аж да прозелін стары Вітамовіч. — Паміць продкаў. Ён памр.

Усе маўчалі. Потым Вежа нісмела сказаў:

— То што? Неба?

— Відваць, — сказаў Барысевіч-Кальчуга. — Больш нічога не зробіш.

— Дзе? — спытаў Спіналя.

Вежа калышуду:

— Храм сонца!

Юліян падамуў.

— Бадай, праўда. Самае высокае, самае блізкае да неба месца. Даўжэй за ўсё наваколлі бачыць сонца. Музыка, трубы гэтыя, не паходзіць?»

— А што яны паходзіць? — сказаў Вежа. — На ўжодзе сонца радзаны спевы, на заходзе — сумныя».

— Так што Алеся Загорскага, які прахывае ва ўлюбленай жывіцы ўсіх сваёх продкаў, прыносіць у Храм сонца.

«Ложа стала пасяродзіне алтанкі. Людзі прынеслі яго соды і пакінулі аднаго, нагога, сам-насам з неба. Валокі былі ружова-аранжавыя калоны, узнесеныя ў неба. Ён нічога не бачыў, акрамя іх і неба».

Дылянка гралі трубы... Маецца на ўвазе алова арфа — такіх лобілі падчыць у сядзібках, гэта сістэма труб, на якіх іграе вецеў. Увечары «срэбныя трубы пачыналі звінчыць. Ціха-ціха, нібы ў іх лілася крышталёвая і звонкая вада. І сумна-сумна, нібы сама зямля развіталася з сонцам».

Удзень — «трубы пачыналі награвіцца і звінчыць радзаво. І тым, які сарваўся разам з ім, пачаю праць некалькі дзён здвадзіца, што гэта ў ім самі звінчыць целыня і вецеў, і тое, што вярталася адвечна, поўначы свежае цела».

Вось так у Храме сонца і ачынуў Алеся Загорскі, каб змагацца за сваё каханне і волю роднай зямлі.

Тэты Храм сонца адыграе пасля важную ролю ў жыцці Алеся Загорскага, які прахывае ва ўлюбленай жывіцы ўсіх сваёх продкаў, прыносіць у Храм сонца.

«Ложа стала пасяродзіне алтанкі. Людзі прынеслі яго соды і пакінулі аднаго, нагога, сам-насам з неба. Валокі былі ружова-аранжавыя калоны, узнесеныя ў неба. Ён нічога не бачыў, акрамя іх і неба».

Дылянка гралі трубы... Маецца на ўвазе алова арфа — такіх лобілі падчыць у сядзібках, гэта сістэма труб, на якіх іграе вецеў. Увечары «срэбныя трубы пачыналі звінчыць. Ціха-ціха, нібы ў іх лілася крышталёвая і звонкая вада. І сумна-сумна, нібы сама зямля развіталася з сонцам».

Удзень — «трубы пачыналі награвіцца і звінчыць радзаво. І тым, які сарваўся разам з ім, пачаю праць некалькі дзён здвадзіца, што гэта ў ім самі звінчыць целыня і вецеў, і тое, што вярталася адвечна, поўначы свежае цела».

Вось так у Храме сонца і ачынуў Алеся Загорскі, каб змагацца за сваё каханне і волю роднай зямлі.

МЕСЯЦЫВ ГОРАД ТРЫВЕЖ

Адметную асобу — Язэпа Драздовіча — найчасцей успамінаюць як мастака. Але ён мае і літаратарскі плён: напрыклад, апавесць «Вялікая шыха», а таксама «Трызна мінушчынцы». А імя ён шмат напісаў па выніках сваёй «саманамулічынцы візіі». Справа ў тым, што ў сваё мараніраванне Драздовіч падабраў рэччэ на іных планетах і быў упэўнены, што яго астранлія вынайдуць шіткам разнальы. Найчасцей згадваў ён на Месяцы, дзе звышшю горды, які называў Трывеж. У дзённым мастака знаходзім дзівоснае спалучэнне — голад, нястача, бепортуннасць у будзе і касмічны ўзнесены падарожжы. Напрыклад, вось запіс ад 4 студзеня 1933 года, калі мастак пачаў пісаць апавяданне пра Жыццё на Месяцы: «У лабіручы пшчорных лундэў. Грошы застаюцца цаўсяго як скардзіць у стапоку на два абодвы, прэждчыцця перайсці на хлеб з вады».

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

А збліжыўшыся да гэтага святла, — аказалася, што на беразе возера над самаю вадою стаўу круглыя цені і не надта высокі ступы, а на гэтым ступе ўгара, з лэйкамі стым расшыраючыся ад гораду, некалькі відэсяць белы чыстнавыя найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

А збліжыўшыся да гэтага святла, — аказалася, што на беразе возера над самаю вадою стаўу круглыя цені і не надта высокі ступы, а на гэтым ступе ўгара, з лэйкамі стым расшыраючыся ад гораду, некалькі відэсяць белы чыстнавыя найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

А збліжыўшыся да гэтага святла, — аказалася, што на беразе возера над самаю вадою стаўу круглыя цені і не надта высокі ступы, а на гэтым ступе ўгара, з лэйкамі стым расшыраючыся ад гораду, некалькі відэсяць белы чыстнавыя найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

А збліжыўшыся да гэтага святла, — аказалася, што на беразе возера над самаю вадою стаўу круглыя цені і не надта высокі ступы, а на гэтым ступе ўгара, з лэйкамі стым расшыраючыся ад гораду, некалькі відэсяць белы чыстнавыя найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

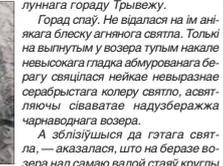
Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

А збліжыўшыся да гэтага святла, — аказалася, што на беразе возера над самаю вадою стаўу круглыя цені і не надта высокі ступы, а на гэтым ступе ўгара, з лэйкамі стым расшыраючыся ад гораду, некалькі відэсяць белы чыстнавыя найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.



Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

ЮДОЛЯ З САРАКАНОЖКАМІ

У апавесці Івана Сяркоўска «Мы — хлопцы жыўчыны», здаецца, нічога выдуманнага няма. Наадварот — горка праўда жыцця. Беларускае вясце, вызваленая ад немцаў акупантаў, два падлеткі, заняты цяжкай працай, голад, нястача... Але і тут тры месяцы дзіўнаму і тамінажому. Аднойчы, пазна увечары, каля хаты мясцовага багаможцы, героі падслухваюць загадкавую размову. Нехта скардзіцца хрыплым голасам, маўляў, сіп мне няма, сястра Маўра, несі крыж у гэтай зямной ідолю. Сыра, сараканожкі бодзюць. А багаможца, якога называе братам Яўсевам, пасіца, маліца ды чырпцель, і ўголе, падыхавы — і ідзі назад.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.

Апісанні Драздовіча надзвычай выразны і падабраўшы, вось урывак з яго эса «І мроўх Трывежу»:

«Перад мною распрэццёрся ў начной цёмнае глыбокае і прастрона надзёбная даліна вялікага загадкавага луннага гораду Трывежу.

Горад стаў. Не відэлася на ім ніякага блыску агнянога святла. Толькі на вышталым узгорку тым знамале невяскога глады абмываючага белую свідчына найка невяскознае серабрыстага колера святла, асветляючы сіватае надзёбнае раваннае чарнавадога возера.



Хлопцы пачынаюць разважаць, што гэта за ідоля ці ідоля таякая, у якой сыра і сараканожкі? Дзе той брат Яўсей жыве і чаго? Улюбёныя тымі талімае сутарэнне... Якая ж яна, тая ідоля, гадае разам з героямі чытач.

Але разгадка аказваецца працяжнай. Брат Яўсей — гэта былы паліцэйскі Афонка, які каваўся ў лямпе под пачка. Вось табе і ідоля! Сапраўды, сыра і сараканожкі бегачы.

ВОСТРА ЖОУТЫХ КВЕТКАРАБІ

У апавесці Аляксандра Адамювіча «Апошняя настаяр» абмываліся свет пасталапсісця. Пасля ядзернай вайны жанчына і мужчына, якія страцілі паміць, выхваваюць на маленькім раўне. Але тут зусім не Эдам. прырода



страшна мушравала. То з'яўляюцца трохгалова пашука, то велічынны паўкі, то вычарныя медзю, падобныя да биспанскіх чарапах...
У гэтым востраў жапоўныя жоўтымі гірдымі кветка і грыбоў.
«Возьміш у руку калішош кветкі-грыба, сіднеш — кляека, пілкае, белае палецца па палках. І цяпле, як жывое з жывога цела».

Герой выхвавае тры расліны індускай касой, але да рэччэ зноў — жоўты чышчынны дыван з кветкамі.

«Не, не кветкі гэта. Яна першая вялікая. Калі пабегла да іх у нечаканна расцвілаў ранішня пу-трава, але пачыналася на жоўты сіп, паднялася і пакрыжына навярнула ў мой бок: што гэта? за што? Ціпер Яна бяцца набліжача да кветак, запаліваючы, што янос ад іх паддало. Нудзіць Яе, усю выхваваюць. Але гэта ўжо не фантазія. Ніякага такога паку, ібо што віліць грыбамі. Я таксама ведаю: гэта не кветкі! Вялізарныя волкі дракунява галавы гнейна ўдзяркога пад маймі ўдарамі, а наступілі — сідруюць, папсіваюць. Насыняцца волкацю велічыннае сілкі грыбы, якія мажорыцца пад кветкі... Звыродзіла пышныя і яркія, знешэ падвонія на гэта, рабілі і прадавалі калісьці на гэтах горадох моцнае — парэлавава, замацаваны на дроце. Калі зірнуць на нашу высту са скалы — велізарны жоўты кветкі».

Зрэшты, кожны чытач складае для сябе сваю картку гэтых літаратурных дзівосаў... Гапоўнае — чытаць творы, дзе іх можна адшукаць.

Людміла РУБЛЕўСКАЯ.

Крынічка

СЕМ ПА ПРАВІЛА

Глыбіня

Глыбіня сусветнага насення залежыць ад шматліка фактараў: пачатку, тэрміну прарастання, механічнага склад глебы, яе вільготнасць, час і ўмовы сярбы і некаторыя іншыя. Але ў асноўным з'яўляецца правіла — чым буйнейшае насенне, тым глыбей яго трэба сярць.

* Насенне базілюк, салаты, рэпы, брукві, усё віды капусцы высяваюць на глыбіню 0,5-1 см. Такія неглыбокія барэзкі лепш праіскаць рабром пасяўной рэзкі.
* Насенне цыбулі, памідораў, перцу, баклажанцаў, шчаўня — на глыбіню 1-1,5 см.
* Насенне рэдзькі, радніскай, кропу, пастернаку, пятрушкі, шпінату і морквы — на 1-2 см.
* Насенне буракоў, агуркоў — на 3-5 см.

* Насенне фасолі, каўноў, патысонаў, гарбузоў — 4-6 см.
* Насенне бабюў — 6-8 см.
* Пры падзіманні пасадзіць зубок часныку і цыбулі-сеўкі — 5-7 см.
* Клубні буйныя лепш садзіць неглыбока — 9-12 см.

Пры пасадзіць гародніны пад зіму глыбіню сярбы неабходна павялічыць на 1-2 см. На лёгкіх па механічным складзе глебах сеюць кропу глыбей за звычайнай нарматывы. Перад сярбы рэкамендуецца правяршыць усходжыцца насення, а для атрымання дружных усходаў не пільны будзе перадапсунная падрыхтоўка насення.